

ת"פ 39792/12/21 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 39792-12-21 מדינת ישראל נ' פלוני

המאשימה

הנאשם

בפני כב' השופט אילן סלע

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי),

ע"י עו"ד שי עציון

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד חן הולנדר

החלטה

1. הנאשם מואשם בעבירות שונות, בין היתר בעבירות של סחיטה בכוח, סחיטה באיומים, תקיפה הגורמת חבלה של ממש. מדובר במעשים שבוצעו, כך לפי כתב האישום, כנגד בני משפחתו - אמו, אחיו וגיסתו, אחותו וגיסו.

2. המאשימה עותרת לשמיעת שבעה מתוך עדי התביעה שלא בנוכחות הנאשם. לדבריה, עדים אלו, בני משפחתו של הנאשם, חלקם מתלוננים, חוששים מאוד מהנאשם והמפגש עימו בבית המשפט, והם מבקשים להעיד שלא בנוכחותו.

דין הבקשה להידחות.

3. הכלל, כפי שנקבע בסעיף 126 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, הוא כי: "באין הוראה אחרת בחוק זה לא יידון אדם בפלילים אלא בפניו". מלשון הסעיף עולה, כי הליך פלילי צריך להתנהל בנוכחות הנאשם. מקדמת דנא הוברר כי כלול בכך גם הצורך בקיום קשר עין בין הנאשם לבין העדים שמעידים בהליך נגדו. קשר עין זה נעוץ בין היתר בהנחה כי עד יתקשה למסור עדות שקר מול פניו של הנאשם.

4. נכון לציין, כי מקור דין זה הוא בדין היהודי הקובע כי "אין מקבלין עדות שלא בפני בעל דין; ואם קיבלו - אין דנין על פיו" (**שולחן ערוך**, חושן משפט, סימן כח, סעיף טו). טעם הדבר הוא כאמור, בהנחה כי בדרך זו העד "לא יוכל להעיד וישים על ליבו אמיתת הדברים להגיד אמת" (הרב מרדכי יפה, **לבוש עיר שושן**, סימן כח, סעיף טו), וידקדק יותר בעדותו (הרב יהושע פלק כץ, **ספר מאירת עיניים (סמ"ע)**, שם ס"ק מו. וראו גם אליאב שוחטמן, **סדר הדין** (ירושלים, תשמ"ח), עמ' 295 ואילך, וסקירה נרחבת בבר"ע (מחוזי-ים) 4120/02 **כהן מירו נ' וואיל בדרה** (פורסם בנבו, 11.11.03)).

5. אכן, זכות זו של הנאשם להישיר מבט מול פניו של העד המעיד נגדו, ככל זכות, איננה זכות מוחלטת ויש לאזנה

מול אינטרסים חשובים אחרים (כך למשל, הוגבלה זכות זו בסעיף 2ב(א) לחוק לתיקון סדר הדין (חקירת עדים), תשי"ח-1957 בנוגע לעדות של מתלונן בהליך פלילי, בשל עבירת מין או עבירת סחר בבני אדם במידה שמסירת העדות בנוכחות הנאשם עלולה לפגוע במתלונן או לפגוע בעדות. כך למשל, הוגבלה זכות זו בסעיף 2ג(א) לחוק האמור בנוגע לעדות קטין בהליך פלילי בעבירות שונות המנויות באותו חוק, במידה שמסירת העדות בנוכחות הנאשם עלולה לפגוע בקטין או לפגוע בעדות. כך הוא למשל, מקום בו ישנו סיכון בחשיפת זהות העד וחשש מפגיעה בביטחונו. יצוין, כי גם הבסיס לחריגים מעין אלו מקורם בהלכה היהודית, כפי שפסק הרמ"א, ר' משה איסרליש (**שולחן ערוך**, חושן משפט, סימן כח, סעיף טו): "אם הבעל הדין הוא אלם, והעדים יראים להגיד לפניו - מקבלים העדים שלא בפניו ודנים על פיו". אם כי יצוין כי ככלל ההיתר לשמוע עדים שלא בפני בעל דין אלם, חל בדיני ממונות ולא בדיני נפשות (או שמא כלל דיני העונשין) - ראו: המאירי, **בית הבחירה**, בבא קמא דף קי"ב, ע"ב; **שו"ת הרמ"א**, סימן יב. וראו בהרחבה: בר"ע (מחוז-ים) 4120/02 בעניין **כהן מירו**.

6. ברם, המכנה המשותף לכל המקרים הוא השתכנוע בית המשפט בדבר הנזק שעלול להיגרם לעד, או לאינטרס אחר, במקרה של שמיעת העדות בנוכחות הנאשם. ויודגש, אין מדובר בחשש בעלמא, או ברצון של העד להימנע ממסירת העדות בפני הנאשם בלבד. הדעת נותנת כי חלק ניכר מהעדים היו שמחים שלא להישיר מבט ממי שהם מעידים נגדו. אף על פי כן, הכלל הוא כאמור, שמיעת העדות בפני הנאשם, על אף אי הנוחות הכרוכה בכך. על מנת שתימנע מהנאשם הזכות להיות נוכח ממש בעת מתן העדות ולהישיר מבט אל מי שמעיד נגדו, יש לשכנע את בית המשפט בדבר החשש הנטען (ראו למשל ע"פ 5249/01 **מזרחי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(1) 656), שם התיר בית המשפט לשמוע עדות של קורבן עבירת ניסיון לשוד, גם מבלי שהתקיים קשר עין בינה לבין הנאשם, זאת לאחר שהתרשם ממצבה הנפשי של העדה, קשישה כבת 80, ניצולת שואה אשר סובלת מחוליים נפשיים שונים).

7. אכן, בעבר נקבע בתקנות סדרי הדין (חקירת עדים) (גבית עדות של מתלונן בשל עבירת מין שלא בפני הנאשם), תשנ"ז - 1996, כי נדרשות ראיות בכתב להוכחת הטענה שמסירת העדות בנוכחות הנאשם תפגע בעד או בעדות; לעומת זאת, כיום, אין חובה בהצגת ראיות ובית המשפט רשאי להחליט בבקשה לשמיעת עדות מתלונן בעבירת מין על יסוד הבקשה וטענות בעלי הדין בלבד (תקנה 3 לאחר התיקון משנת תשפ"ב-2021). ברם, לא זו בלבד שהשינוי מתייחס לנדון באותן תקנות, לאמור, עבירות מין; אלא שגם באותן עבירות אין די בטענה בעלמא, שכן כאמור ההנחה היא כי לכל אדם נוח יותר שלא להעיד בפני מי שהוא מעיד כנגדו. על המאשימה לשכנע את בית המשפט כי מתן העדות תוך יצירת קשר עם הנאשם עלול לגרום לעד פגיעה נפשית ממשיכה או למנוע ממנו את היכולת להעיד.

8. במקרה זה, טענת המאשימה נטענה בעלמא. נאמר רק כי העדים, בני משפחתו של הנאשם "חוששים מאוד מהנאשם וממפגש עימו בבית המשפט, ובשל כך מבקשים להעיד בפני בית המשפט שלא בנוכחות הנאשם". הא ותו לא. בכך, כאמור, אין די.

9. בנסיבות אלו, גם מבלי להידרש למועד הגשת הבקשה בסמוך למועד שמיעת הראיות (הבקשה הוגשה תוך כדי פגרת הפסח, כשדיון ההוכחות קבוע ליום אחד לאחר החזרה מפגרת הפסח), אין מקום להיעתר לה.

ניתנה היום, כ"ג ניסן תשפ"ב, 24 אפריל 2022, בהעדר הצדדים.

עמוד 2

